

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott

Tid:	Torsdagen den 3 oktober 2024 kl. 09:00-12:00	
Plats:	Esplanaden, Stadshuset	
Beslutande:	Charlotta Westerlund (S), ordförande Solveig Granberg (C), vice ordförande Ari Leinonen (S) Mehrana Bassami (S) Alireza Mosahafi (M) Tobias Holmbom (V) ersätter Linda Lotare (V) (<i>tillika vice ordför- och grundskolenämnden § 32</i>) Maria Lindvall (-)(L) (<i>tillika vice ordför- och grundskolenämnden § 32</i>)	
Övriga deltagare:	Se sidan två	
Utses att justera:	Solveig Granberg	
Sekreterare:	<i>digital signatur</i> Sofia Gustafsson	§§ 30-36
Ordförande:	<i>digital signatur</i> Charlotta Westerlund	
Justerare:	<i>digital signatur</i> Solveig Granberg	

BEVIS**Justerat protokoll har offentliggjorts genom anslag**

Organ:	Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott
Sammanträdesdatum:	2024-10-03
Anslaget har satts upp:	2024-10-11
Anslaget tas ner:	2024-11-04
Förvaringsplats:	Kommunkansliet
Underskrift:	..... Sofia Gustafsson

Övriga deltagare

Ej tjänstgörande ersättare

Jan Lundberg (S)

Josefin Gustavsson (M)

Mariam Salem (MP) (*tillika 2:e vice ordf gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden § 32*)

Veronica Kerr (KD) (*tillika vice ordf äldreomsorgsnämnden § 32*)

Tjänstemän

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

Annika Dalén, utvecklingsstrateg

Sofia Gustafsson, sekreterare

Övriga

Mikael Berglund (S), ordf byggnadsnämnden, § 32

Robert Axebro (C), vice ordf byggnadsnämnden, § 32

Rune Brandt, stadsbyggnadsdirektör, § 32

Peter Vigren (S), ordf gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, § 32

Izabel Riedl (M) vice ordf gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, § 32

Christoffer Granberg, biträdande utbildningsdirektör, § 32

Christina Bernhardsson, ordförande tekniska nämnden, § 32

Annika Kjellson Lind, avdelningschef Gator och parker, § 32

Carin Nilsson (S) ordförande äldreomsorgsnämnden, § 32

Åsa Bäckström, 2:e vice ordförande äldreomsorgsnämnden, § 32

Kevin Björnsdotter, verksamhetsutvecklare äldreomsorgsförvaltningen § 32

§ 30

Diariernr: KS-2024/00771

Tid för justering

Beslut

Jämställdhetsutskottet beslutar

Att protokollet justeras senast den 10 oktober 2024.

Ärendebeskrivning

Utskottet har att besluta om tid för justering av protokollet.

§ 31

Diarienum: KS-2024/00861

Informationer 2024-10-03

Beslut

Jämställdhetsutskottet beslutar

att till protokollet notera att utskottet tagit del av informationen

Ärendebeskrivning

Vid sammanträdet ges kort information om aktuella händelser;

- Återrapport från partnerskapet med Bogotá som sker inom ramen för ICLD.
- Återrapport från Umeå Pride
- Återrapport från föreläsning på Umeå universitet
- Nyhetstidningen The Guardian kommer besöka Umeå för ett reportage om kommunens jämställdhetsarbete.

§ 32

Diarienum: KS-2024/00858

Nämndsdialog om jämställdhetsstrategin

Beslut

Jämställdhetsutskottet beslutar

att dialog har ägt rum med nämnderna om jämställdhetsstrategin.

Ärendebeskrivning

Vid sammanträdet förs dialog med byggnadsnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och tekniska nämnden.

Dialogsamtalet genomförs med anledning av den beslutade aktualiseringen av Strategi för jämställdhet.

Dialogen utgår från följande punkter:

- Hur fungerar nuvarande strategi som stöd för nämndens jämställdhetsarbete?
- Vilket behov av stöd ser nämnden framåt för sitt jämställdhetsarbete?
- Vilka centrala jämställdhetsfrågor ser nämnden som särskilt av vikt att arbeta med framåt?

Vid dialogen besvarar nämnderna frågorna och utskottet ställer uppföljande frågor och tar med sig nämndernas synpunkter.

§ 33

Diariernr: KS-2024/00731

Jämställdhetsutskottets sammanträdestider 2025

Beslut

Jämställdhetsutskottet beslutar

Att fastställa följande sammanträdestider för 2025:

16 januari

13 februari

20 mars

10 april

15 maj

5 juni

4 september

2 oktober

13 november

11 december

Klockan 9:00 – 12:00

Ärendebeskrivning

Förslag till sammanträdestider för 2025 har upprättats.

Beredningsansvariga

Sofia Gustafsson

Annika Dalén

Linda Gustafsson

Beslutet ska skickas till

Kommunikation

Sara Nordström

§ 34

Diarienum: KS-2024/00857

Medfinansiering av kampanj inom En vecka fri från våld

Beslut

Jämställdhetsutskottet beslutar

att medfinansiera kampanjen *En relation fri från våld* med 23 000 kronor.

Ärendebeskrivning

År 2024 infaller En vecka fri från våld vecka 47. Den årligen återkommande veckan är ett initiativ skapat av Unizon och MÄN och stöds av Jämställdhetsmyndigheten, Sveriges kommuner och Regioner samt länsstyrelserna. En vecka fri från våld uppmärksammas i Sverige i samband med internationella dagen mot våld mot kvinnor den 25:e november.

De två senaste åren har flera aktörer samverkat för att sprida och genomföra insatser för att uppnå ett jämställt Västerbotten fritt från våld. Till exempel har kampanjer, föreläsningar och andra insatser genomförts runt om i länet. Kalendarier för aktiviteter samordnas av Länsstyrelsen.

Jämställdhetsutskottet har fått möjligheten att i samverkan med UmeBrå genomföra en kampanj med budskapet *En relation fri från våld* på lokalbussar i Umeå under tre veckors tid i samband med veckan.

Kostnaden för kampanjen inklusive tryck och montering är totalt 56 000 kronor där utskottet föreslås gå in med hälften av finansieringen.

Beredningsansvariga

Annika Dalén, utvecklingsstrateg jämställdhet

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

§ 35

Diariernr: KS-2023/00919

JUSK yttrande på motion 20/2023: Äldreomsorgen behöver fler medarbetare

Beslut

Jämställdhetsutskottet föreslår kommunfullmäktige

Att bifalla motionens första och andra att-sats samt

Att avslå motionens tredje att-sats

Ärendebeskrivning

Kristdemokraterna föreslår i motion 20/2023 kommunfullmäktige:

- Att kommunfullmäktige beslutar att genomföra en pilotverksamhet i samarbete med Ung Omsorg förslagsvis på tre äldreboenden.
- Att pilotverksamheten utvärderas efter ett år och därefter om resultaten är goda ska det vidareutvecklas och genomföras på fler boenden.
- Att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och För och grundskolenämnden får i uppdrag att genomföra informationsinsatser till elever i årskurs sex om vård och omsorgsprogrammet samt dess möjligheter.

Syftet med förslaget är att tidigt skapa intresse för vårddyrket och bidra till att fler väljer vård- och omsorgsprogrammet redan på gymnasiet och därigenom motverka utmaningen med kompetensförsörjning som äldreomsorgen står inför.

Äldrenämnden samt skolnämnderna har yttrat sig på motionen.

Äldrenämnden är i grunden positiv till Ung Omsorgs koncept och föreslår kommunfullmäktige att bifalla motionens två första att-satser under förutsättning att medel tillskjuts i budget alternativt att statsbidrag beviljas. Skolnämnderna föreslår kommunfullmäktige att avslå motionens

tredje att-sats. De går i sina yttranden igenom de insatser som görs idag inom ramen för Modern arbetslivsorientering (MOA) där vård- och omsorgsyrfena ingår, och framhåller att arbetsförmedlingens prognoser visar på ett stort behov av framtida arbetskraft inom många olika yrkesområden och att det därför inte är motiverat att ensidigt informera om vård- och omsorgsutbildningar.

Jämställdhetsutskottets yttrande

SKR lyfter i sin rapport *Välfärdens kompetensförsörjning (2022)* att de ökade behoven av anställda är störst inom äldreomsorgen på grund av demografin med en åldrande befolkning. En av de nio strategier som SKR tagit fram för att möta kompetensutmaningen är att minska behovet av fler anställda genom att öka heltidsarbetet, öka jämställdheten och förlänga arbetslivet. Man lyfter i rapporten att rekryteringarna till äldreomsorgen, även behovet av att rekrytera vikarier, påverkas av att sektorn är kraftigt kvinnodominerad och att föräldraledighetsuttaget sker ojämnt idag. I Umeå kommun är 70% av de anställda inom äldreomsorgens verksamheter kvinnor. Det är betydligt vanligare att kvinnor arbetar deltid än män, och det i kombination med att kvinnor tar ut merparten av föräldrapenningdagarna och tillfällig föräldrapenning (VAB). Det finns ett starkt samband mellan fördelningen av föräldraledighet, fördelningen av VAB och obetalt hemarbete. Den ojämnt fördelningen av det obetalda hemarbetet, särskilt ansvaret för barn, är avgörande för kvinnors situation.

2021 motsvarade de föräldralediga 28 400 årsarbetare i kommuner och 14 100 i regionerna. Eftersom kommuner och regioner har en stor andel anställda som är kvinnor påverkas de i högre grad av att föräldraledigheten inte tas ut jämnt. Om kvinnor och män i kommuner och regioner skulle vara föräldralediga i lika stor utsträckning skulle 9 500 färre årsarbetare behöver ersättas, varav 6 400 i kommuner och 3 100 i regioner.

I avtalsrörelsen 2024 undertecknade SKR och Sobona en avsiktsförklaring med de fackliga organisationerna om kompetensförsörjning av välfärden med fokus på att kommuner, regioner och kommunala företag kan fortsätta attrahera, behålla och utveckla anställda med rätt kompetens, och man lägger vikt vid att utöver att rekrytera fler behöver aktörerna ta

tillvara och utveckla de befintliga medarbetarnas hela kapacitet och kompetens, förändra arbetssätt samt skapa god arbetsmiljö för medarbetarna.

Jämställdhetsutskottet instämmer med motionärens bedömning att ett större antal ungdomar än idag väljer att arbeta inom äldreomsorgen är en viktig pusselbit för framtida kompetensförsörjning. För att främja intresset för äldreomsorgen kan en satsning som Ung Omsorg vara en möjlighet. Samtidigt vill utskottet lyfta behovet av att arbetsgivare också, som SKR framhåller, lägger än större fokus på att behålla medarbetare och jobba med omställning. Arbetsvillkoren inom äldreomsorgen behöver vara sådana att såväl de som anställs som de som redan idag arbetar inom sektorn vill och orkar stanna kvar under ett helt arbetsliv och att kommunen inte förlorar den ovärderliga kompetensen och erfarenheten som finns i verksamheterna.

Vad gäller motionens tredje att-sats instämmer jämställdhetsutskottet i skolnämndernas bedömning att det inte är rimligt att särbehandla ett specifikt yrkesval inom ramen för arbetslivsorienteringen.

Beslutsunderlag

Motion 20/2023

För- och grundskolenämndens yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttrande

Äldrenämndens yttrande

Beredningsansvariga

Annika Dalén, utvecklingsstrateg jämställdhet

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

Jämställdhetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Tobias Holmbom (V): avslag på motionen.

Beslutsordning som godkänns

Ordförande ställer bifall till tjänsteskrivelsens förslag (bifall till två första att-satserna och avslag på tredje att-satsen) mot bifall till Tobias Holmboms förslag (avslag på motionen).

Jämställdhetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag.

Reservation

Tobias Holmbom (V):

"Vänsterpartiet reserverar sig till förmån för eget yrkande. Att engagera en större del unga i vår gemensamma välfärd är något eftersträvansvärt och de sociala insatser som dessa unga kan utföra i äldreomsorgen skulle kunna förbättra livskvaliteten för många äldre. Denna är dock en kommunal angelägenhet och Umeå kommun bör därför starta en liknande verksamhet i egen regi. Detta skulle innebära lägre kostnader och en ökad rådighet över den framtida kompetensförsörjningen."

Beslutet ska skickas till

kommunfullmäktige

§ 36

Diariernr: KS-2024/00571

JUSK yttrande på taxor och avgifter äldrenämnden 2025

Beslut

Jämställdhetsutskottet beslutar

att lämna yttrande enligt nedan med tillägg av texten;

”Det är också viktigt att komma ihåg att kvinnor står än i dag för den större andelen av det obetalda hemarbetet och den här revideringen av taxorna riskerar eventuellt att ytterligare förvärra den situationen.”

Ärendebeskrivning

Under 2023 har äldrenämnden genomfört en översyn av avgifter, där lagstiftning, jämförelser med andra kommuner och påverkan på aktuella nämnder och verksamheter samt Umeå kommuns invånare, har varit i fokus. Avgiften beräknas individuellt grundat på inkomst samt eventuella bidrag. Det är frivilligt att lämna uppgifter om sin inkomst. Om den enskilde inte vill lämna uppgifter så görs ingen beräkning och denne betalar maxtaxa. För makar ska den enskildes inkomst anses vara hälften av makarnas sammanlagda inkomster. För 2024 är maxtaxan 2 574,70 kr/månad, vilket är den maximalt högsta avgift den enskilde betalar, om avgiftsutrymme finns.

Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige (2024-05-23) att avgifter för hemtjänsten förändras och verkställs från 1 januari 2025 samt att avgifter för hemsjukvård inklusive hjälpmedel enligt HSL utreds och beslutas hösten 2024. Avgifter för övriga insatser fortlöper enligt tidigare beslut. Ärendet togs upp på kommunfullmäktiges sammanträde 2024-08-26 och ett beslut togs om återremiss.

Jämställdhetsutskottets yttrande

Jämställdhetsutskottets uppdrag är att säkerställa att ärenden som går till kommunfullmäktige har en jämställdhetsanalys. Jämställdhetsutskottet yttrar sig därav utifrån potentiella konsekvenser som förslaget kan få utifrån ett jämställdhetsperspektiv och utifrån det av kommunfullmäktige beslutade inriktningsmålet om att Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

I rapporten *Vad kostar det att bo i Umeå?* (Umeå kommun, 2024) har Umeåbor tillfrågats om upplevelsen av sin ekonomiska situation. Pensionärer (65 +) är den grupp som i högst utsträckning uppger att de upplever sin ekonomiska situation som god eller mycket god. Samtidigt visar rapporten att andelen kvinnliga ensamboende pensionärer som upplever sin ekonomi som dålig är 13% medan motsvarande andel för män enbart är 7%. Den nationella statistiken från SCB för hushåll med låg inkomststandard visar motsvarande könsskillnader mellan ensamboende äldre.

Rapporten *Hur trivs äldre i flerbostadshus i Umeå kommun* (2018) visar att av de som bor ensamma i hushållet upplever drygt var fjärde sig isolerade ibland eller ofta. Det är tre gånger så vanligt i jämförelse med om man bor tillsammans med någon. I Umeå är för närvarande 26% av män över 65 år ensamboende och 45% av kvinnor. Samma rapport visar även att bostadsrätter är mer tillgängliga än hyresrätter. Samma rapport innehåller frågor om rädsla för överfall utomhus och rädsla för fallolyckor och vad gäller båda dessa svarar kvinnor i högre grad än män att de ibland eller ofta avstår från att gå ut på grund av detta.

Utredning äldre har arbetat aktivt med jämställdhetsfrågor under ett antal år med syfte att klarlägga och motverka eventuella osakligheter baserade på föreställningar om kön kring tilldelning av hemtjänsttimmar samt särskilt boende. Att det arbetet fortsätter är av stor vikt. Kvinnor och mäns uppvisande av behov kan omges av normer kring till exempel vad en person förväntas kunna, hur obetalt hem – och omsorgsarbete har fördelats tidigare i livet samt att förväntningar och upplevelser från anhöriga kan spela in. En potentiell risk är att kvinnor i högre utsträckning

än män förväntas klara av hushållssysslor under en längre tid i livet. Det är av vikt att kvinnor och mäns behov inte värderas på olika sätt och att stöd ges till handläggare för att fortsätta arbeta aktivt med jämställdhet.

Jämställdhetsutskottet vill i relation till beslutet om avgifter för hemtjänst och hemsjukvård göra medskicket att utvärdera en eventuell förändring av insatser vid en justering av avgifterna och vidare analysera eventuella förändringar utifrån ett könsperspektiv där olika gruppers livsvillkor och förutsättningar tas i beaktande. Detta kan med fördel göras tillsammans med jämställdhetsutskottet. En sådan analys skulle kunna väga in könsskillnader i livsvillkor för äldre kvinnor och män vad gäller exempelvis de insatser som beviljas, inkomstnivåer och upplevelser av trygghet.

Äldrenämnden skriver i sitt underlag att den person som söker hemtjänst ska bli informerad om på ett enkelt och begripligt sätt hur man kan gå tillväga för att begära individuell kostnadsprövning. Detta för att säkerställa att den sökande inte får betala för hög avgift. Informationen ska vara lättillgänglig och finnas på kommunens hemsida. Det ska vara möjligt att lätt ställa frågor för den som behöver hjälp med ansökan.

Jämställdhetsutskottet vill göra medskicket att även detta bör följas och utvärderas för att notera eventuella skillnader i vilka personer som begär eller inte begär individuell kostnadsprövning och att detta kan vara en del av en utvärdering av de justerade taxorna för hemtjänst.

Det är också viktigt att komma ihåg att kvinnor står än i dag för den större andelen av det obetalda hemarbetet och den här revideringen av taxorna riskerar eventuellt att ytterligare förvärra den situationen.

Beslutsunderlag

Beslutsunderlag avgifter 2025, rev 2024-05-23

Protokollsutdrag äldrenämnden 2024-05-23, § 57

Protokollsutdrag kommunfullmäktige 2024-08-26, § 129

Beredningsansvariga

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

Annika Dalén, utvecklingsstrateg jämställdhet

Jämställdhetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Tobias Holmbom (V), Charlotta Westerlund (S), Ari Leinonen (S) och Mehrana Bassami (S): följande tillägg görs i slutet av yttrandet

”Det är också viktigt att komma ihåg att kvinnor står än i dag för den större andelen av det obetalda hemarbetet och den här revideringen av taxorna riskerar eventuellt att ytterligare förvärpa den situationen.”

Beslutsordning som godkänns

Ordförande frågar om utskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag och finner att utskottet bifaller densamma. Ordförande frågar om utskottet bifaller eller avslår Tobias Holmboms tilläggsyrkande och finner att utskottet bifaller tilläggsyrkandet.

Beslutet ska skickas till

Kommunfullmäktige

Elektroniska underskrifter

Det här dokumentet har skrivits under elektroniskt av de personer som listas i signaturpanelen.

Underskrifterna uppfyller kraven för avancerad elektronisk underskrift enligt definitionen i eIDAS (EU:s förordning 910/2014).

Äktheten kan valideras enligt internationella standarder i en valideringstjänst som uppfyller förordningen. Validering kan exempelvis göras här: <https://validate.signport.se/>

Där finns även information om hur validering kan göras i Adobe Acrobat Reader.

Notera, om dokumentet skrivs ut på papper, eller 'skrivs ut' till ett nytt PDF-dokument, följer de elektroniska underskrifterna inte med. Endast det elektroniskt underskrivna originaldokumentet kan valideras.